

Georg K uhlewind Alapítvány

 tvenhetedik hírlevél

Alapítványunk 57. hírlevelében *Egyed Uf  Zoltán*  r s t olvashatják arról, hogyan valósult meg Székelyudvarhelyen a Waldorf  voda. A szöveghez illeszkedő képeket is a szerző készítette. A cikk eredetileg a *Székelyudvarhelyi Hírekben* jelent meg 2017  sz n.

Más. *Böszörményi László*  jabb Georg K uhlewind-könyv magyar fordítását készítette el, melyet az érdeklődők alapítványunk honlapján már elérhetnek a [következő linken](#) –

A könyv címe – amint ez a linken is látható: *Meditációk a zen-buddhizmus, Aquinói Szent Tamás és az antropozófia összefüggésében*.

Fenyő Ervin

*

Waldorf ovi születik

Egy marék szülő összefogott, hogy gyerekének olyan oktatást biztosítson, amelyet szeretne. Az utukról, fájdalmaikról és örömeikről szól ez a fotóriport.

A történet tizen-, huszonevvel ezelőtt kezdődött. Az idők során többen is megpróbálkoztak, hogy a Waldorf-pedagógiát hozzák Udvarhelyre, előadásokat szerveztek, megpróbálták tapogatózni erre-arra, de valószínűleg nem volt még megérve a helyzet [nem érett még meg a helyzet.]. Telt-múlt az idő, négy évvel ezelőtt ismét fellángolt valami, egy kis lelkes csapat összeszedte a városban és környékén azokat, akik ebben gondolkodtak, hogy gondolkodjunk közösen. 2014 decemberében már közösen léptünk be az adventbe, azon az eseményen készült ez a fotó.

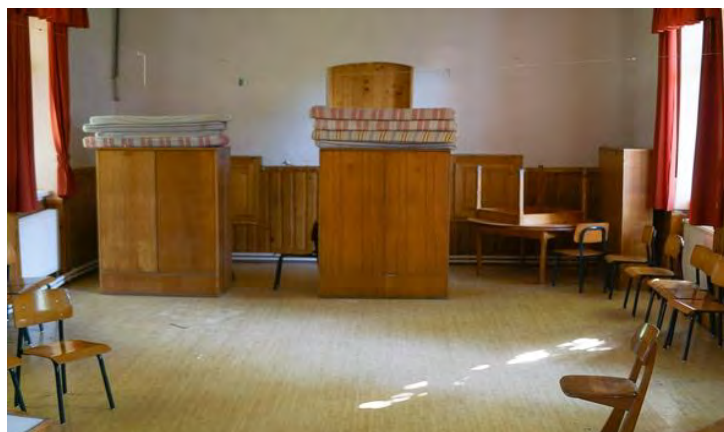

Három éven keresztül találkoztunk, nem túl gyakran, de rendszeresen. Voltak családi napjaink, együtt kirándultunk, néhány nagyobb ünnepet együtt ültünk meg, együtt Márton-napoztunk vagy János-napoztunk. Időnként látogattuk egymást, találkoztunk egymásnál, és érleltük a gondolatokat. Baba-mama-foglalkozásokat tartottunk. Hetente találkoztunk barkácsolni,

nemezeln, fajtákokat készíteni, köténykéket varrogatni. Előadásokat szerveztünk, és tanultunk az előadótól. Megértettük, hogy miért jobb mesélni a gyerekeknek, mint egész nap rajzfilmet nézetni vele, hogy csendben legyen. El-eljártunk Waldorf-sulikba tanulni, tapasztalatot szerezni, néhányan tanítóképzőbe is beiratkoztunk. Írtunk a Waldorfról, és facebookon is szórtuk az infókat. Egyre több barátunk lett, sokan gyűltek körénk. Ennyi jófej emberrel egész életünk alatt nem találkoztunk, mint ez alatt a három év alatt. Közben pedig tapogatóztunk jobbra-balra, kapaszkodókat kerestünk a rendszeren, hogy majd ovit-sulit tudjunk indítani.

Folyamatosan ébren tartottuk és tápláltuk a lángot, és amikor eljött az ideje, léptünk, sőt, ugartunk. Sikertelt találni egy olyan ovit, ahol az udvar is természet-közeli hangulatot nyújt, és az igazgató nénivel is jól egyezünk, így a választás nem volt túl nehéz: Kipi-Kopi. Tudtuk, hogy óvó nénink lesz, mert Boróka most végez. Már csak a hivatalos köröket kellett lefutni és még néhány gyereket szerezni a miénk mellé, hogy legyen meg a létszám. Nem számoltunk vele, hogy a hatóságok részéről ekkora lesz az ellenállás. Ma pozitív akarok lenni, és nem akarom leírni, hogy ki milyen érdekből, milyen magyarázattal próbálta meggáncsolni az oviindítást. Nem akarom leírni, ki volt az az óvodaigazgató, aki egy ideig szerette volna, hogy nála induljon a Waldorf, majd mikor ez nem jött össze, akkor lejárato kampányt indított, minden döntéshozónak mondogatta, hogy milyen rossz a Waldorf. Nem akarom leírni, hogy hány hónapot vártunk a városháza válaszára, és mi állt abban. Nem akarom leírni, hogy egyes városi tanácsosok milyen buta érvekkel támadtak és hogyan szavaztak. Azt sem akarom leírni, hogy a tanfelügyelőségen mi zajlott. Sokszor éreztük, hogy ez a város és ez az egész megye egy kis befülledt falu, ahol mindenkinek piti érdekei és büszkeségei vannak, vagy legalább buta kis félelmei az új és ismeretlen iránt.

Sok-sok olyan emberrel volt dolgunk, aki döntéshozónak érezte magát, és akadékoskodott, mert megtehette. Már-már bedobtunk volna egy-két kézigránátot egy-egy irodába, de nem tettük, mert bíztunk benne, úgysis az fog történni, aminek történnie kell. Hitünk nem volt elég erős, időnként megingott. Például akkor, amikor a tanfelügyelőség az állásmeghirdetés végső határidejének utolsó napjának délutánján kisütötte, hogy a dossziékból hiányzik egy papír, aminek megadásáról az országos Waldorf szövetség vezető tanácsa kell, hogy döntsön, mely tanács az ország különféle sarkaiban lakó emberekből áll. Bodnár Robi már az idegösszeroppanás határán volt, mikor letelefonált Bukarestbe a szövetséghez, hogy kiderüljön, a tanács pont akkor ülésezik, s a titkárnő be tudja csempészni a mi kérésünket is. Már csak a telefonon elérhetetlen igazgató néninket kellett kihozatni valahogy egy általa szervezett konferenciáról, hogy írja alá és küldje el a szövetségnek a kérést, mielőtt azok befejeznék a gyűlést és szétszélednének Temesvártól Iași-ig. Ma is kiül a könny a szemembe, ha visszaemlékszem. Mekkora esélye volt annak, hogy az évente néhányszor ülésező tanács pont azon a délutánon üljön össze? És mégis megtörtént! Nevezzük szerencsének, gondviselésnek, vagy bárminek, de maximálisan kaptunk belőle, minden engedély meglett. Július 23-án bevonultunk az oviterembe, ami így nézett ki, ahogy a képen látható.

A július 23-i bevonuláskor még nem tudtuk biztosan, hogy a miénk lesz ez a terem. A polgármesteri hivatal mind halogatta a döntést. Egyértelmű volt, hogy nem lesz más hely, amit nekünk adjanak, de mégsem akartak rábólintani egyértelműen. Habár már akkor látszott, hogy kerül a városvezetésből néhány épészü ember, aki kezdi belátni, hogy más megoldás nincs, és néhányan azt is megfogalmazták, hogy nincs minek ellenezzenek valamit, amire igény van. Ott lebegett a levegőben a veszély, hogy utólag kisütik, mégsem kapjuk meg az épületet, de nem lehetett tovább várni, ha sokat tőkölünk, tanévkezdésre nem lesz kész a terem. Belevágtunk. Eleinte úgy terveztük, meszelünk egyet, s ha mégsem kapjuk meg az épületet, hát ez van, dolgoztunk pár napot hiába. Csakhogy mikor bementünk a terembe, erősen dohos szag volt. Néhány szülő határozottan kijelentette, ők ilyen helyre nem engedik a gyerekeiket, szedjük fel a padlót és nézzük meg, honnan jön a szag.

Így nézett ki a régi keményfa parketta, mely berohadt az új műanyag szalagparketta alá terített fólia dunsztjába. Annyira korhadt volt, hogy az ember az ujját lazán bele tudta nyomni. Az igazgató néni belement, hogy szétszedjük a termet. Kellett azért ehhez egy adag tökösség részéről, azóta is csodálom. Azt mondta, ha át kell adni az épületet, az új bérlőnek úgysem lesz mit kezdenie a szétrohadt padlóval és fallal, úgyis fel kell majd újítani. S valahogy majd úgyis lesz.

Az első kalákanap csapata. Teli erővel, energiával. Akkor még nem számított semmi. Éreztük, hogy az egész földet meg tudnánk mozgatni. Egész nap talicskáztuk kifelé a mocskot a teremből, s

hordtuk el utánfutókkal (köszönjük a segítséget, Tibi). Mint a gépek. Aztán utána napokig mosogatórongyok voltunk. Nekem a derekam ragadt be a csákányozástól, hónapokig fájt. De kihordtunk aznap tizenvalahány köbméter rohadt fát és bűdös homokot.

A kaláka első áldozata Arni. Elvágta az utánfutó. Élesben megy itt a játék, ingyen nem adnak semmit!

Ilyen diófagyökerek éltek a padló alatti homokban, a terem közepén.

Július 31. Így jár az, aki nem tanul! Mindenki dicséri a solymári képzést, amire Boróka jár, de falat verni nem tanították meg. Pedig falverés nélkül mit ér a Waldorf, kérdem én immár öthónapnyi ovifelújítás után. Leszedtük a lambériát még az első napokban, kiderült, hogy fel van ázva alatta a fal, le kell verni. Levertük. Aztán jött egy szakí, megállapította, hogy fejmagasságig fel van ázva, azt is le kell verni. Azt is levertük.

Augusztus 3. Naponta jártunk az oviba, mert egyre több a munka, s egyre kevesebb az idő tanévkezdésig. Minden reggel elmondtuk a „mindennapi dinnyénket add meg nekünk ma” című imát, s naplementekor megettük a dinnyénket, amelyet abban a nagy gödörben hűtöttünk le, amit a fal tövében ástunk kutatóárokknak, hogy lássuk, milyen alapja van az épületnek. A Jóisten áldja meg a Kaufland dinnyés részlegét! Bezzeg, azok a szép idők, amikor még tudtuk, hogy a dinnyés részleg

hol van, még nem forgatták át naponta az egész boltot.

Mikor kezdett összegyűlni a Waldorfos csapat, úgy tűnt, hogy mennyire hasonlítunk egymásra, és nagyon jó érzés volt érezni, hogy milyen sokan gondolkodnak hozzád hasonlóan. Amint az építkezésről kezdtünk el tárgyalni, ez az érzés azonnal szertefoszlott. Kiderült, hogy nagyon, de nagyon különböznek az igényszintek. Éppen csak, hogy össze nem vesszünk. De az is lehet, hogy összevesztünk. Volt, aki kikérte magának, hogy ő nem engedi a gyerekeit oviba, ha a vécé egy másik épületben van. Sok lehetséges megoldást végigfuttattunk, hogy hova építsünk milyen féle budit, de a kép elkészültének pillanatában még nem volt tiszta, hogyan oldjuk meg ezt a mocsos ügyet. Az óvó néni nézegették neten a mobil vécéket, az igazgató néni előkereste azt a régi tervet, ami a terasz beépítéséről és mosdóvá alakításáról szólt, mi azon elméledtünk, hogy a teremből vagy az előszobából vágjunk le egy mosdónyi helyet. Egy szerencsés pillanatban felmentünk Attilával a padlásra, valami más ügyben, s megleltük ezt az installációt. Mindenkinek tetszett, mindenkit megmosolyogtatott, de végül közkiáltással mégsem sikerült elfogadtatni. Visszaraktuk a padlásra, ma is boldogan él ott, ha meg nem halt.

Körülbelül így nézhetett ki a terem, mikor megjelent egyszer az igazgató nénivel két Árpi a városházáról, az alpolgármester és az oktatási felelős. Ez amúgy érdekes volt, hogy a városházán a három ember, akivel tárgyalnunk kellett, mind Árpi volt. Orbán Árpi utólag, október közepén, a terem avatóünnepsége után mosolyogva vallotta be, hogy a nyáron mikor meglátta a szétvert termet, aggódni kezdett, hogy ebből még valaha valami lesz-e. A látogatás után néhány nappal megkaptuk a

városháza beleegyezését, egy évig miénk a terem. Nem tudjuk, hogy ki hozta meg ezt a döntést, de köszönjük neki.

Augusztus 6. A teremből még kihordunk egy jó tíz köbméter homokot, tartunk még egy kemény napot. Vigyor még csak két éves, még nem is beszél érthetően, de nem tudjuk kirakni a teremből, mert hisztizik, kiköveteli, hogy ő is dolgozhasson eljövendő oviján. Nyilván, még azzal sincs tisztában, hogy mi az ovi, csak látja, hogy mi csináljuk, s ő is akarja. Mi waldorfosok komolyan vesszük, hogy a legjobb nevelés a példamutatás, és azt is, hogy a gyerek egy adott időszakban utánzással tanul. Ilyen szempontból valószínűleg a gyerekeinknek ez az együtt átdolgozott-átbulizott nyár az egyik legnagyobb életlecké volt, itt érthették meg, hogy mit is jelent a közösség vagy a közösségi munka. Egyúttal beszoktatás is volt. Azok a gyerekek, akik egész nyáron itt voltak, együtt lógtak a többi gyerekekkel és az óvó nénikkel, ősszel minden gond nélkül kezdtek el oviba járni, nem kellett beszoktatni őket, nem kellett bögtetni őket minden nap, ők már itthon voltak.

Az igazgató nénitől kapunk néhány szép, de régi széket, ezeket kell megcsiszolni, majd lekenni. Könnyűnek tűnhet, de hetekbe fog telni. Amíg a legények talicskáznak, a lányok csiszolgatnak. A kihordós-behordós nagy kalákák között a fiúk is csiszolgatnak. Két kör rohangálás között a gyerekek is csiszolnak. Mindenki csiszol. Boróka is csiszol. Boróka az oviindítás egyik csendes hőse. Több mint három éve csatlakozott a csapathoz, és már akkor tudta, hogy mit akar. Edina tanácsára beiratkozott a solymári képzésre, de mivel azt elég borsosan mérik, s neki sem volt nagy pénztartaléka, a csapatunknak sem volt anyagi forrása, amiből megfinanszírozza neki a sulit, elment Ausztriába dolgozni évekig, hogy legyen miből pénzelje tanulmányait. Ezzel az oklevéllel kaphatott volna melót bárhol, jól működő Waldorf oviknál, de ő hazajött, hogy végigharcolja velünk ezt az indítást. Irigyelem, mert ilyen fiatalon már tudja, hogy mit akar, és teszi a dolgát.

Augusztus 12. Az következik, hogy a kihordott homok helyére behordjuk a kavicsot. Előtte ellenben készítünk egy időkapszulát egy helyszínen talált üvegbe. Hogy mit írtunk a papírra, azt nem áruljuk el, hogy ne rontsuk el a meglepetését annak, aki majd x év múlva feltöri a két réteg vasbetont és kihalássza a kapszulát a kavics alól.

Sok-sok köbméter kavicsot talicskázunk be, sajnos, már nem emlékszem, hogy pont hányat. A kavics azért jó, mert nem viszi felfele a vizet, de masszív is, ha jól meg van döngölve. Majd kicsi Mag végigmege rajta az ütlegelő-géppel, s olyan lesz, mint a beton. S majd rá jön a beton.

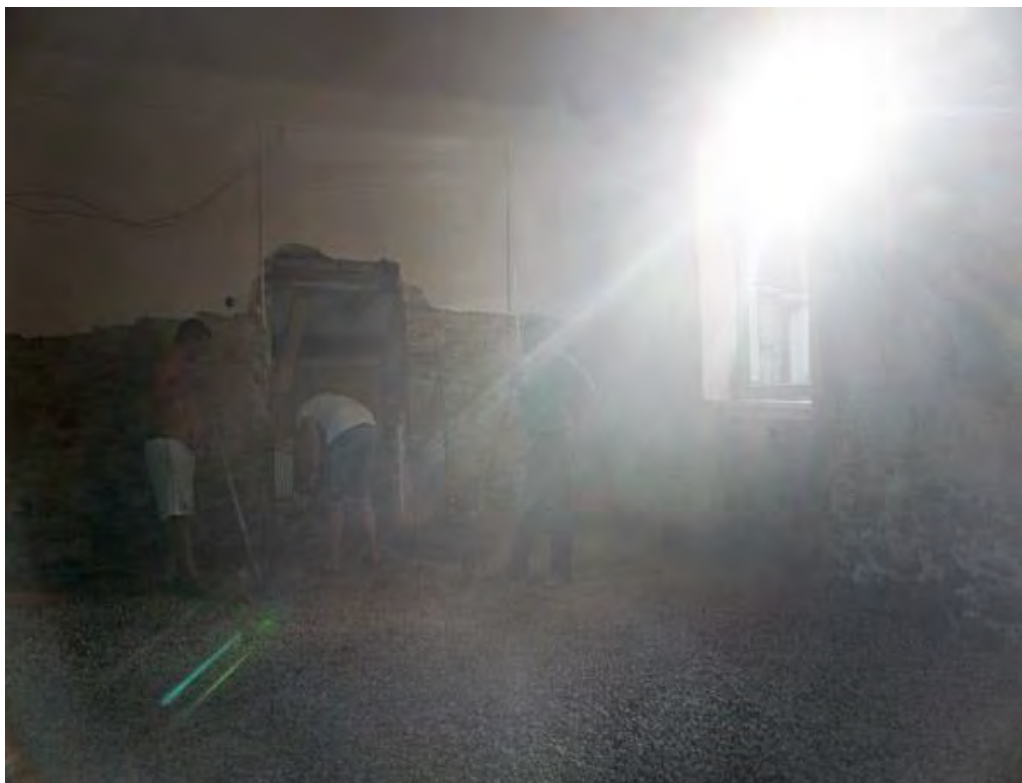
Befele jön a kavics, s hogy kifele a talicska ne legyen teli ürességgel, aminek súlya alatt megszakadjon Csabi bácsi, a pucákok segítenek neki kiszorítani az ürességet a gépből.

Még mielőtt megtöltenénk kavicssal az egész termet, ki kell vezetni a szennyvízcsövet a kavics alatt. Meg kellene találni a régi csövet, hogy abba csatlakozzunk be. Az eddigi aknát is kitararítjuk és átkutatjuk, a cső lehetséges útvonalán is kutatószáncokat ásunk, de hiába, a szennyvízcső sehol. Tehát új csövet fog kellene lefektessünk az udvaron végig. Egyúttal megszüntetjük az épület egyik fő beázás-forrását. Az eddigi akna, ahova a kézmosó-csapok vize folyt, a háztól egy méterre feküdt, és nem volt lefolyása, a víz a földbe szivárgott belőle. Nem csoda, hogy a teremnek a hozzá közel eső fala volt legjobban felázva.

Lefektetnénk a csöveket, de valaki próbából összedugta őket, anélkül, hogy megszappanozta volna, vagy kiszedte volna a gumijukat. Hétvége lévén, az sincs, ahonnan újat vegyünk. Oszdt hatan valahogy szétrángatjuk, de az egész építkezés egyik legkeservesebb munkája ez. Fogása sincs, nem is tudunk sokan hozzáférti, nagy lecke ez a jövőre nézve.

Aztán még kemény munka átfúrni a kövekkel teli vastag falat is, de estére, mire a lemenő nap bekandikál az ablakon, a cső is le van fektetve, a kavics is szépen el van terítve, jöhet a döngölés és a beton.

Így néz ki egy tipikus Waldorfos apuka autója. Kár, hogy tipikus waldorfos apuka már nem létezik rohanó világunkban. Többször hallottuk azt a dumát, hogy „én szívesen adnám Waldorfba a gyerekem, de nem teszem, mert nincs időm eljárni közmunkázni”. Hát, elárulom, a közmunkázás nem feltétele annak, hogy a gyereked Waldorfba járjon. Erre bizonyíték, hogy volt olyan apuka, aki egyszer sem jött el dolgozni most nyáron, s őt is nagyon szeretjük. Voltak időnként olyan hangok, hogy bezzeg, hogy egyesek nem jönnek, de legtöbbször pont olyanok panaszkodtak, akik szintén ritkábban jöttek. Van Udvarhelyen ez a félelem, főleg egyes magasabb körökben, hogy ha egy picivel többet adok magamból, mint a másik, akkor frájernek néznek. De szerencsére a csapat magja nem így gondolkodott, teljesen beleadta magát. Lazán ki merem jelenteni, akik ott voltak egész nyáron és nap mint nap végig kalákáztak, azok nyertek, még akkor is, ha ráment a nyaruk. Hatalmas buli volt, szinte olyan, mint egy tábor. Akárhányszor találkozunk ezekkel az emberekkel, mindig elmondják, hogy hiányzik nekik az a nyári kalákahangulat.

Augusztus 15. A döngölt kavicsra nejlonfólia jön, arra vasháló és beton. Kell egy szakí, aki lehúzza (köszönjük, Csaba), s egy rakás szakképzetlen gumicsizmás kandúr, aki toszogassa a betont.

A betonra hőszigetelés jön, ez a rózsaszín lépésálló iporka, arra ismét vasháló, amire rábagozódnak a padlófűtés csövei. A padlófűtés még egy konfliktusforrás. Néhányan ellene vagyunk, egészségügyi okokból is, idő- és pénz-spórolási okokból is, mi inkább vízszigetelést raktunk volna az alsó betonra, s arra párnafákra egy sima hajópadlót, amit mi fel tudtunk volna szerelni. Ketten nagyon akarták a padlófűtést, de nagyon. Hiába könyörögtünk nekik, nagyon kitartóak voltak, bevállalták a padlófűtés költségeit, és még másokat is meggyőztek arról, hogy lerövidül így az idő, mert ők a beton beöntésétől számítva két nap alatt kiszáritják a betont a padlófűtéssel. Volt, aki elhitte nekik. Ej, nehéz dolog az együttélés, még a saját fajtáddal is. Végül, hogy megmaradjon a béke, engedtünk. Körülbelül egy hónapot késtünk emiatt, jó párezer lejjel többbe került a buli, és még vízerek is vannak a gyerekek alatt, de legalább tanultunk az esetből. S azt is elértük, hogy senki nem tudja felhányni, hogy komfort szempontjából nem adtuk meg a maximumot a gyerekeknek.

Augusztus 30. És még mindig nincs vége a csiszolásnak!

Eljött a nagy szennyvízkivezetés napja is. Egy kis markoló végigássa az udvart, tiszta öröm és boldogság, de aztán az utolsó egy méteren, sötétedés előtt pár perccel kiderül, hogy a Mörfi itt van elásva nálunk az oviudvaron, mert a gép elszakít egy ivóvízcsövet. Félóra pánik, rohangálás, telefonálgatás, mire sikerül elzárni a vizet.

Meg kell várni, hogy a sáncból a víz felszívódjék, aztán a csövet meg kell fódózni, azaz toldani, s akkor folytatódhat a munka tovább. Szerencsére a markológépes ember türelmes, és velünk marad éjjelig, nagyot haladunk, éjjel utánra már csak a szennyvízakra átvágása és az utolsó pár méter beföldelése marad.

Kemény diónak bizonyul a szennyvízakna betonjának átfúrása, órákig eltart. Nándi meg Grendel keményen beleizzadnak a gödörbe, de nem tudjuk felváltani őket, mert csak nekik van gumicsizmájuk, s térdig ért a sár a csőtörés miatt. Így jártak. Hirtelen eszembe jutnak azok az idők, amikor a blokkból csak két gyereknek volt labdája. Meg az az érzés, amikor nézel fel a blokk előtt, s ordibálsz felfelé, hogy „Nándi anyukája! Nándi anyukája! Tessék leengedni Nándit a blokk elé! Nem? De akkor legalább a gumicsizmáját tessék ledobni!” Van ezzel egy vicc is, csak picit durvább, s ha leírom, akkor megszidnak, hogy nem vagyok eléggé waldorfos. Na szóval, Nándi és Grendel megjárták, hogy volt gumicsizmájuk, éppen csak hogy nem kellett végelgyengülésben elszállítsuk őket hajnali négykor, olyan nehéz volt a szűk gödörben hajlongva törni a betont órákon át. De megszívtuk mi is, akik kint voltunk, mert olyan hideg lett az éjszaka egy szempillantás alatt, hogy szinte odafagytunk, főleg akik még rövidnadrágban is voltak. Robi meg Fülöp egy pokrócra csavarodtak kettesben, úgy várták, hogy eljöjjön az ő idejük és betömhessék a gödröt. Nem tudjuk, hogy a pokróc alatt mit csináltak, de ha mással nem is, a gondolattal eljátszoznak, mert azóta is mosolyogva emlékeznek arra a szép őszi éjszakára.

Szeptember 1. A második betonozás napja. Lehet, hogy az előző képnél feltűnt, hogy egyes embereket keresztnevükön, másokat családnevükön szólítok, mint például a képen látható Nándit és Grendelt, vagy a képen éppen nem látható Robit és Fülöpöt. Ez azért van, mert egyeseknek használható keresztneve van, másokat pedig Csabának hívnak. A Csaba név azért használhatatlan az udvarhelyi Waldorfon belül, mert a kalákás társaságban 5 van belőle. Amint kiejtetted, a csapat fele megáll munkából és rád néz, és karácsonyig sem leszünk meg a teremmel, ha ez annyiszor megtörténik, ahányszor valamelyik Csabát meg akarjuk szólítani.

Sokáig gondolkodtam, hogy mit karcoljak bele a száradó betonba, azt-e, hogy „Szeretlek, Robicica!”, vagy azt, hogy „2017 Waldorf”, de végül is bármit írhattam volna, mert a parketta lerakása előtti betonsziszolásnál úgyis lejön majd a felirat java.

Szeptember 2. Alighogy rá lehet menni a folyamatosan locsolt betonra, az óvó nénik ismét bevitetik

a konyhapultot, s elkezdik tervezni a termet. Nekünk három gyerekünk van, átmentem párszor a fészekrakási ösztönön, de amit az asszony művelt szülés előtt, az semmi ahhoz képest, amit az óvónénik itt örömmel lenyomnak. Fülöp Csaba, aki a konyhapult leghűbb hordozójának bizonyul, egy idő után érkezéskor már úgy köszön, hogy „Sziaztok, nem vesszük valahova a konyhapultot?” A konyhapult a Waldorf óvi egyik legfontosabb része. A Waldorfban úgy hisszük, hogy a gyerekeknek az első 7 évben biztonságra, családi hangulatra van szüksége, ezért az óvoda a családnak a meghosszabbítása. A gyerekek az oviban nem teljesítményeket kergetnek vagy előre számszerűsíthető kompetenciákat halmoznak egymásra, hanem egyszerűen családi hangulatban követik a nap ritmusát. És a nap, illetve a hét ritmusában nagyon fontos az, hogy együtt készítsenek ételt, a hét napjainak megfelelően, vagy együtt sütnek kenyeret, majd együtt esznek, akár együtt mosogatnak a nagyobbakkal. Ezért nagyon fontos a konyhapult a teremben.

Míg odalent a beton köt, megpróbáljuk pontra tenni a dolgokat odafent, hogy megoldjuk az épület egyik legnagyobb problémáját, a nedves falakat. Attila vezeti a fenti munkálatokat, mert neki van hosszú létrája otthon. Attila anyukája, Attila anyukája, tessék ledobni a létrát! Előbb a hibás cserepeket cseréljük ki, egy esős napon, aztán pedig az ereszt takarítjuk ki, mert már jó néhány éve nem volt, s helyenként színültig teli van fenyőtüvel. Már szép kis növények is nőnek a csatornában, ez a gonosz Attila csak úgy kitépkedi és lehajigálja őket, mert nincs szíve.

Jól van, na, mégiscsak van szíve. Ebben a Waldorfos buliban mindenki érdekes ember, de Attila annyival érdekesebb, mint mi többiek, hogy nem csak három kislányának, hanem lányunokájának is építi az ovit. Nagyobbik lánya, Emőke, anyukaként tagja a csapatnak, egy feledhetetlen áfonyás sütivel mutatkozott be. Vagy nem is áfonyás volt?

Szeptember 3. Esik az eső, ülünk bent és csiszolunk. Ha nem esne az eső, kint csiszolnánk. Ha valaki megkérdi az udvarhelyi waldorfos szülőket, hogy miről is szól a Waldorf, ne csodálkozzon, ha fele azt válaszolja, hogy csiszolásról.

Kapunk ajándékba néhány vécékagylót, ennyivel is kevesebbet kell megvenni. Zseniális alkalom

letesztelni, hogyan működik az ecet és a szódapor takarítószerként.

Szeptember 7. Gyűlés. Talán a nyár legbékésebb gyűlése, hiányoznak a nehézsúlyú hangulatkeltők. Attól a hangulat még nem rózsás, egy hét sincs ovikezdesig, s rosszul állunk. Még vannak, akik kapaszkodnak abba az ígéretbe, hogy két nap alatt kiszárad a beton, egy nap alatt felrakjuk a parkettát, egy nap alatt kifestjük a termet, s tanévkezdésre be is költöztünk, de egyre kevesebben hisznek már ebben. Itt már B terven is gondolkodnunk kell. A nyár alatt sokszor gyűléseztünk, és egyszer sem mondhatnám, hogy élvezetes volt. Valamikor olvastam, hogy ha egy társaságban összekerül összezárva x hasonló gondolkodású ember, akkor egy idő után az addig hasonló emberek elkezdenek ugyanolyan bontásban felvenni társadalmi szerepeket, mint a társadalom egészében. Kerül valaki, aki eljátssza a bután, gyerekesen makacs, sértődött ember szerepét, valaki az örökös ellenzékét, aki az ördög ügyvédjeként mindennel kekeckedik, de olyan is kerül, aki politikusként ámítja a népet, nyomja nekik a pozitívitás selyempapírjába csomagolt hazugságot, és élvezzi, hogy elhiszik neki és bizalommal ruházzák fel. A sort lehet folytatni, mindenikünknek kerül egy szerep. Ha pedig véletlenül az örökös kekec kikerül a csapatból, vagy nem jön el pár gyűlésre, valaki ösztönösen átveszi a helyét. Sajnos, a nevére nem emlékszem a csávónak, aki ezt az elméletet leírta, de most már biztosan állíthatom, hogy igaza volt. Nincs olyan 1 embernél nagyobb közösség, ahol teljes egyetértés legyen, még akkor sem, ha teljesen hasonló gondolkodású emberekből válogatod össze a társaságot. Ez persze nem jelenti azt, hogy nem jó a csapat, vagy hogy nem jó az elv, ami minket összehozott, csak annyit jelent, hogy ismét valamit tanultunk magunkról és egymásról, s megyünk tovább, immár picivel tapasztaltabban.

A szennyvízvezetés közben feltúrt járdát megpróbálják visszaépíteni, de nehezen adja magát, mindig hiányzik pár milliméter. Három egymás utáni napon három különböző csapat próbálkozik meg a kemény feladattal, míg az utolsó, hatalmas szakértelemmel, végtelen türelemmel sikerrel jár.

Készül a bútortat többi része is, fogasok, padok, asztalok, polcok. Minden, ami csak kell. Éjszakákba, sokszor hajnalokba nyúlóan dolgozunk, a szomszédból, a Frieskéből nyomják nekünk a zenét a jó munkához, a nyitott ablakokon át. Ennél kegyetlenebb, hogy ugyanazon az úton nyomják

a friss pékárú-illatot is, hogy a nyálunk folyik el, de hiába próbálunk átszólni, hogy hajítsanak már át valami finomat, mert nem hallják, erősen szól a zene.

Szeptember 8. Bibi és Boróka vezetésével anyagokat festettek a lányok, a képen épp beszéljük őket, hogy tanévkezdésre készen legyenek.

Szeptember 10. Amíg a beton száradására várunk, lehet a falakkal is foglalkozni. Mivel a levett falak nem akarnak száradni, a szakemberek azt javasolják, ne rakjuk még rájuk a vakolatot. De így

sem maradhatnak, vélik sokan, pedig néhányan bírnák ezt a romkocsmá hangulatot. Végül úgy döntenek, hogy begipszkartonozzuk az egészet a levert magasságig. Nándi és Grendel, akik éjszakai műszakban dolgoznak, felpattintják a váz fő elemeit, a nappali műszak szereti az átkötő és merevítő részeket. Hogy egyszerre több dologgal haladjunk, mert túl sok a munkaerő, a mennyezet festésének is nekiállunk.

A beton csak nem akarja száradásra adni a fejét, hiába padlófűtés, hiába két páraelszívó, már biztosan látszik, hogy tanévkezdésre nem lesz kész a terem. Szerencsére odakint jó idők járnak, a Waldorf egyébként is természet-közeli, egy ideig lehet többet odakint az udvaron lenni, amíg az időjárás el nem romlik.

Mindig is szerettem a szeplősöket, de így, háromgyerekes apukaként nem tudom Hunort bevállalni, mert nem mutatna túl waldorfosan. És egyébként is izzadt, a szaunából jön, a padlófűtés által kinyomott meleg nedvesség eléggé élvezhetetlen trópusi éghajlatot nyom odabenn a teremben. Inkább csinálnánk lepkeházat ovi helyett! Hunor után Emese veszi át a festést, róla is van egy zseniális képem, amint egy nagy fehér csepp lefolyik a szája sarkánál, de azt nem mertem berakni, és egyébként sem erről akartam beszélni, csak azt akartam elmondani, hogy jövőre 40 éves leszek,

de ennyi mocskot még soha egyetlen évben nem mostam le magamról, mint idén, s ezzel valószínű még sok csapattag volt így.

Szeptember 12. Elkezdődött a tanév. Ha a terem nincs is még kész, bátran mondhatjuk, hogy Udvarhelyen Waldorf-ovi üzemel. A gyerekek az udvaron játszanak, az eresz alatt ebédelnek.

Délután folytatódik a munkatábor, Bibi-Csabi a szétrohadt játszóteret szereli, ez nagyon fontos, mert a gyerekek minden nap egy órát odakint fognak tölteni, ha esik, ha hull, ha fagy. Ilyen ez a Waldorf, nem védi meg a gyermeket az időjárás szeszélyeitől, sőt, kiszolgáltatja neki őket. Az óvónénik közben fűtőtesteket mosnak. Nem árt, ha valami becsületes mesterséghez is értenek, mert

amilyen hangulat uralkodik a tanügyben, ki tudja, meddig bírják. Az első hetekben olyan nyomás alatt vannak, hogy naponta kell megnyugtatgassuk őket, hogy még egy kicsit bírjanak ki, nehogy felmondjanak.

Szeptember 15. Halad a gipszkartonozás, de kollektív bűnösség hangulata terjed a csapatban. Rosszra fordul az időjárás, be kell költözni a gyerekekkel az egyik dohos terembe. Az igazgató néni is kezd nyomást gyakorolni, hogy haladjanak gyorsabban a munkálatok, mert nem nyugodt, na, az ő vállán van a felelősség. De mind lehet, ha a beton nem akar száradni. Ha a város egy hónappal hamarább rábólintott volna, hogy nekünk adja a termet, akkor most másképp állnánk. De így, egy hónap alatt nem lehet csodákat művelni.

Bizonyára sokatokat érdekel, mennyibe került ez a buli és ki állta. Mert ilyen világban élünk, hogy mindenkit a pénz érdekel. Elmondom úgy nagyjából: az alapegyezségünk az igazgató nénivel úgy szólt, már ami az építkezést illeti, hogy ő tud adni anyagot, de nem tud fizetni munkaeerőt. Így mi

jöttünk a két kezünkkel és a szerszámainkkal, ő pedig az ovi felújítási alapjából állta a kavicsot, a betont, a vashálót, a fal gipszkartonozásához szükséges mindenfélét, a falfestéket, az ajtókat, a teljes villanyvezetést, a falazáshoz szükséges téglát és vakolóanyagot, a fürdőhöz ami kellett, beleértve az udvar végigásását is, s valószínűleg még egy csomó mindent, ami most nekem nem jut eszembe. Mi is raktunk bele anyagot, ki amit tudott, Nándi és Grendel adományozták a padlófűtés csöveit, Janó adta a nagy értékű parkettát. A parketta lerakását mi álltuk, az volt a legnagyobb kiadás a szülők számára, gyerekenként 250-300 lejt fizettünk rá, ebben benne volt ragasztó, ragasztás, csiszolás, lekenés, minden, még a saroklécek is. Aztán valahol 75 lej körül fizettünk gyerekenként a faanyagra, amiből az asztalokat és a polcokat megcsináltuk. A konyhapultot ajándékba kapta Boróka egy osztrák ovitól, ahol gyakorlatozott, csak a csiszolása és a lekenése hárult ránk. A lekenéshez remetei barátunk, Hunor ajándékozott tipikusan waldorfos lenolajas-gyantás-viaszos szert. A különféle rongyokat a csajok szerezték be, egy részét saját pénzből, egy részét egyesületen keresztül fizettük. A függönyöket fizettük még mi, az gyerekenként 20 lej körül volt. Aztán jött egy rakás Waldorf-specifikus cucc, a rajztáblától kezdve a viaszgyurmáig s a festékekig, ezek nagyon drágák, de jók, s akkor is meg kellett volna vennünk őket, ha az ovit nem mi építjük. Mivel ezek nagyrészt fogyóanyagok, valószínűleg évente meg fog kelleni vennünk őket, ez gyerekenként valahol 150 és 200 lej között volt. Biztos, hogy a felsorolásból egy rakás mindent kifelejtettem, rengetegen raktak bele sok mindent, mindenkinek köszönet és hála.

Mindent összevetve gyerekenként 600 lejt dobtunk össze, ez volt, akinek sok volt, volt, aki meg sem érezte. Ezen kívül mindenkinek voltak még magánkiadásai, például én csiszolópapírra és apró kellékekre költöttem pár száz lejt, vagy a munkálatok közben tönkrement fűrőpisztolyom és flexem helyett kellett újat vásárolnom. Volt, akinek a talicskája pattant meg, és nem attól, hogy a gyerekek benne napoztak. Több hónapig jártunk be napi szinten az oviba, csak üzemanyagra elköltöttünk egy fél fizetést. Ha belegondolok, hogy az elmúlt néhány évben mennyit költöttünk arra, hogy ez a waldorfos dolog elkezdjen pörögni, több ezer eurónál járunk, de egy pillanatig sem sajnálom az erre szánt pénzt. Ennél sokkal nagyobb pénzeket költöttünk el ennél sokkal kevésbé fontosabb dolgokra. És most, hogy beindult az ovi, s látom, hogy jól megy, azt kell mondanom, minden egyes ráköltött

banit megér. A gyerekeinkért tettük. Egy fenét, magunkért tettük. Ennyit tanulás, ennyi öröm és ennyi fájdalom, ennyi kaland 600 lejért, szinte ingyen van.

A gondolás énekel, gondolája hátul árválkodik. Az a gondola érdekes installáció, népünk reménysége, egy szék beleállítva egy gyerekfürdető kádba. A székre ráállítjuk a páratlanító gépet, melynek tartálya meg van fűrva, és a víz belőle lefolyik a kádba, így folyamatosan működhet a gép egész éjszaka, nem telik meg a tartálya, mint a másik páratlanító gépnek, ami két óra után leáll, ha nincs, aki kiürítse a tartályát. A gondolás már csiszolja a gipszet, a falra már csak a festés jön, és már költözhetnénk is be, de mégsem, mert még nem elég száraz a beton, és hiába, hogy szentekként tiszteljük a páratlanító gépeket, boldoggá avatásukat is megígérjük, szegények csak ennyit tudnak.

Szeptember 19. Robi kampókat szerel fel a mennyezetre, hogy arról tudjunk ezt-azt lelógatni. Jó lenne például hosszú fátlyakat végigfuttatnunk a lámpatestek alatt, mert a sűsű szabályozások csak IP nemtudomhányas világítóttesteket engednek meg az ovikba, azok pedig ilyen ronda neonszerűek,

a villanyszerelők nem tudnak jobbat ajánlani. Ha fátlyat raknánk alá, akkor az egy picit lágyabbá, szórtabbá tenné a fényt. A Waldorf ovikban megpróbáljuk a gyereknek az anyaméh biztonságát sugalló hangulatát visszaadni, ezért rózsaszínek lesznek a falak és minél lágyabbak, sejtelmesebbek a fények. A fátlyak megtartásán kívül más szerepe is lehet a kampóknak, kreatívkodunk Robival, például lesz amihez kikötözzük magunkat, ha ki akarnak majd rakni a teremből az egy év lejártával. Ezt mondom is a polgármestereknek, mikor az avató napján beugranak egyet körülnézni. Mosolyognak, szerintem értik a finom utalást.

Nekiállunk az előszobának is, hogy azzal is haladjunk, míg szárad a beton. Óvó néni kipróbálja a vésőgépet, élvezi is. Szerénke kemény varsági leányka, talán túl kemény is, ezért folyton harcban áll. Az igazgató néni megpróbálja betörni, erőből, főleg az első időszakban, ami aztán sok felesleges szenvedéshez és konfliktushoz vezet. Azért mondom, hogy felesleges, habár lehet, hogy nem az, mert Szerénke egyébként is véletlenül cseppent ebbe a buliba, és nem is akar itt maradni ebben az intézményben óvónőnek. Úgy történt a dolog, hogy Szerénkéék Angliából költöztek haza körülbelül egy éve, ahol ő osztálytanító volt egy Waldorf suliban, és itt is az szeretne lenni. De mivel nincs Udvarhelyen Waldorf sulí, ezzel még várnia kell pár évet. Amikor elkezdtük az ovi indítását, sima rövidprogramú, délig tartó ovit szerettünk volna, nem napközit. De mivelhogy a városháza nagylelkűen nem hagyta jóvá új csoport indítását, az igazgató néni hosszas gondolkodás után úgy döntött, jobb megoldás híján hajlandó feláldozni egyik napközis csoportját, átalakítva azt Waldorffá. Csakhogy ahhoz két waldorfos óvónő kellett volna, azaz Boróka mellé még egy, és habár a környékünkön ismerünk még egy maréknyi képzett waldorfos óvó nénit, senki nem vállalta be. Szerénkének olyan oklevele volt, amivel oviban is taníthat, és sikerült őt meggyőzni, hogy vállalja be ideiglenesen, s majd két-három év múlva, mikor sikerül az iskolát indítani, akkor majd ő viszi át a gyerekeket oviból az első osztályba, ami tökéletes megoldás. Szóval Szerénke tett a csapatnak egy szívességet, amit aztán utána rengetegszer megbánt. Például akkor, mikor a tanfelügyeléségen elkezdtek durván és megalázóan kekeckedni a diplomájával. Szerencsére, nem jutottunk oda, hogy éhségstrájkba kezdjünk a tanfelügyeléség előtt, mert előtte valamelyik nagyokos feltelefonált Bukarestbe a minisztériumba, hogy mi is van ezzel a diplomával, s onnan szépen megmondták neki,

hogy semmi köze, ha az oklevélen azt írja, hogy taníthat oviban, akkor taníthat, nem megyei szinten fogják eldönteni, hogy a minisztérium által kibocsátott oklevél érvényes-e vagy sem. Aztán jött a versenyvizsga, és az azt követő csiki cigánykodás, ami még a hagyományos rendszerben tanító pedagógusok számára is felesleges szenvedés és megaláztatás, nem beszélve arról, hogy mennyire távol áll attól, ahogy a Waldorfban kiválasztják a pedagógusokat. Aztán pedig jött az igazgató néni kantárja, amiről már írtam. Hogy miért kell mindezen végigmennie Szerénkének, nem tudom, de valószínűleg semmit nem kap az ember hiába ebben az életben, mindennek meg van a szerepe.

Ha még egyszer ilyen előfordul a tanfelügyelésén, leküldjük Robocop-ot, becsszóra! Több Robocopunk is van itt a waldorfos apukák között, ez itt a képen pont Isti, aki Nándi falevélfújójával, hű, szinte azt mondtam, hogy hajszáritójával, portalanítja a falakat festés előtt.

Szeptember 20-án estefelé kiderül, mégsem festhetünk, mert bele kell vésnünk a falba a villanyvezetéshez a gégecsöveket, mert nem úgy lesz, ahogy lett volna, ennél a pontnál már tiszta homály, hogy a nemtudomhány emberen keresztül érkezett információból mi az, ami jött, s mi az, ami útközben került hozzá, a lényeg az, hogy gépiesen nekiesünk falat vézni és gégecsöveket

begipszeln. Ismét valami hajnali négyig tart a buli. Hogy mennyire falu ez az Udvarhely, az nem csak abból látszik, hogy most oviindításkor hányan próbáltak meg csak úgy önszorgalomból keresztbe tenni a Waldorfnak, hanem főleg abból, hogy este 11 után milyen nehéz valami kaját szerezni. A fiúk sorbatelefonálják a pizzakiszállítókat, bezsebelnek egy halom negatív választ. Mondom, ugorjunk be a Kőkereszt térre a nostop-ba, mondják, hogy az már nem nonstop. Aztán sikerül valami pizzát bótolni, úgy, hogy mi hozzuk el. Erősen jólesik, nincs is jobb egy éjféλι pizzánál!

Szeptember 21. A méregdrága Stockmar festéket belesöpögtetjük az olcsó diszperzítbe, s elkezdjük pöttyözni vele a falat. Tiszta neoimpresszionizmus, kerekre vágunk egy szivacsot, s rózsaszín pöttyöket rakunk vele. Fentről lefelé egyre rózsaszínűbb kell, hogy legyen a fal. Ismét éjszakába nyúl a meló, de az óvó nénik nagyon lelkesen dolgoznak, s „ki mint veti ágyát” alapon tudják, hogy nekik kell majd nézniük saját művüket, minden nap órákon keresztül.

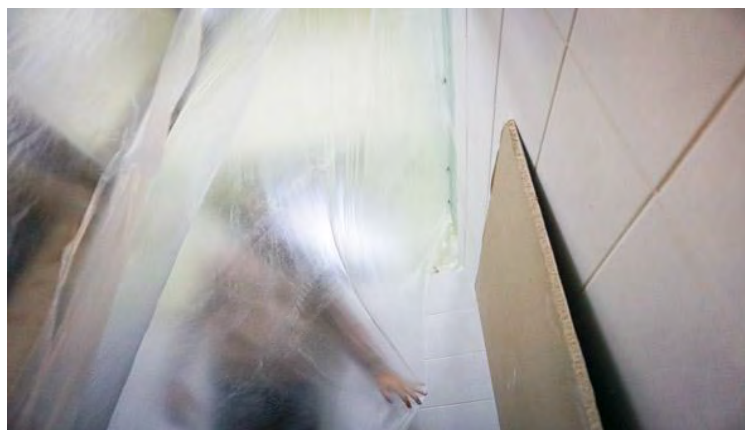

Szeptember 27. Halleluja! Felszáradt annyira a beton, rakódik le a parketta (köszönjük, Sanyika). Első szülői est az új teremben. A szülői estek havonta vannak Waldorfban, és nem csak adminisztratív ügyekről szólnak, hanem művészeti tevékenységeket is magukba foglalnak, a

Waldorf módszertanát, vagy működését is próbálják a szülőkkel megismertetni, hogy tudjuk, épp mivel foglalkoznak az oviban a gyerekeink ebben az időszakban. Ha van idő és igény rá, nevelési témák is szóba jönnek, hogy könnyebben meg tudjuk érteni a gyerek életkori sajátosságait, igényeit, reakcióit.

Október 5. Az óvó nénik berendezik a termet. A Waldorf ovi elég minimalista. Habár ez csak egy sarka a négyből, jól tükrözi az egészet. Jobbra az évszakasztal, a csoportszoba lelke, ami segít a gyerekeknek tájékozódni az éves ritmusokban, felkészíti őket az épp következő ünnepekre, és behoz nekik a terembe egy szeletet a kinti természetből, hogy jobban megfigyelhessék a folyamatokat. Tőle balra, a sarokban egy gyapjúszőnyeg, amit még tavaly vagy tavalyelőtt nemezeltünk közösen, körben fajtátekok, amiket együtt készítettünk az elmúlt évben, vagy kaptunk barátainktól a nagyvilágból. A kép bal oldalán polcok, amiken kosárkákban magok, gesztenyék és hasonlók vannak, illetve anyukáink által festett rongyok, amikből bármit tudnak építeni vagy gyártani a gyerekek. A Waldorf ovi játékok szempontjából elég minimalista, nem arra törekszik, hogy elhalmozza a gyerekeket minél több és minél színesebb játékkal, hanem hagyja őket, hogy a semmiből nagyot alkossanak képzelőerejükkel. Néhány asztalból, székből, rongyból a világ legnagyobb hajóját is meg lehet építeni, minek leragadni holmi vacak műanyag játékoknál.

Október 8. A mosdó is minnyá-minnyá kész van. Janó kicsempézi, segéd munkások segítségével,

Nándi becsövezi és felszereli a porcelánkészletet, néhány lelkes segédmunkás kigipszeli a falat és lefesti, a diszperzit készlet erejéig. Mörfi a budinkban is benne lakik. Hogy miért kell este későn elfogynia a festéknek, mikor már minden zárva?

Avató ünnepség, hivatalos megérkezésünk a terembe. A közösen font koszorún átlépünk gyerekeinkkel, megérkezünk végre az oviba. Az út, melyen hónapokig hánykolódtunk, véget ért, itthon vagyunk. Nagyon jó hangulata van a kis avatóbulinak, az óvó nénik ügyesen kitalálják az egészet, nagy öröm együtt lenni a csapattal, együtt ünnepelni az együtt töltött nyarat. Habár pici fájdalom is keveredik a dologba, az az érzés, mikor véget ér egy jó tábor és haza kell menni, de nem tudod, hogy mit kezdj magaddal otthon, és legszívesebben nem is mennél, de mindenkinek megígéred, hogy tartjuk a kapcsolatot. Szerintem értitek, mire gondolok, mindenkinek ismerős lehet ez az érzés.

Az avató ünnepség után a munkálatok picit lelassulnak, mert az óvó nénik erőteljesen elindítják az

elszakadás vagy leválasztás folyamatát. Ez egyébként egy teljesen természetes és helyénvaló folyamat, kábé úgy kell elképzelni, mint mikor a nagykorú gyerek elindul a nagyvilágba, és elvágja a szülőkkel a szálak egy részét, csak annyit hagy meg, amennyi nem akadályozza őt a saját útján való haladásban. Itt az oviban is ez történik, hogy baráti viszonyból átmegyünk szülő-pedagógus viszonyba, már nincs beleszólásunk nekünk, szülőknak abba, hogy mit hogyan csinálnak, már nem akkor megyünk be az oviba, mikor kedvünk tartja, satöbbi. Ez teljesen normális, csak az nem volt itt normális, hogy nem volt kész a terem. És ha az óvó nénik csúnyán néztek ránk, amikor be akartunk menni dolgozni, s még azt is hozzátették, hogy az igazgató néni azt üzenté, hogy korlátozni kellene a szülők bejárását, és beüzemelik a riasztókat, akkor mi ezt megértettük, s hívatlanul nem jártunk be. Egyébként teljesen érthető, hogy háromhónapnyi építkezés, bizonytalanság és fejetlenség után egy kis nyugit akartak, hogy tudjanak odafigyelni arra, ami a legfontosabb ebben az egészben: a gyerekekre, a csoportra. A csoport össze is állt szépen, jó a hangulat, a legtöbb gyerek beszokott.

Aztán eljött Szent Márton. A keresztény ünnepkörre épül az egész Waldorf, nem csak a napnak és a hétnek van meg a ritmusa, hanem az évnek is. Az évnek a ritmusát az ünnepek adják, ezek egy részét a gyerekek ülik meg az óvó nénikkel, de néhány ünnepbe a szülők és a barátok is bekapcsolódhatnak. Ilyen Szent Márton napja, mikor tökből lámpásokat készítünk és elrejtjük őket a fák tövébe, papírból lámpásokat készítünk, és fényüknél elindulunk magokat szórni a manóknak, melyeket másnap madarak serege szed össze. Lámpásainkkal fényt viszünk a sötétségbe és fényt viszünk saját lelkünkbe. Szent Márton után érkezett az az idő is, mikor jöttek az óvó nénik, hogy az igazgató néni azt üzenté, hogy ideje lenne már befejezni a termet, mert azt ígértük, hogy befejezzük. Neki is állunk ennek-annak, falburkolásnak és polckészítésnek, de ahhoz, hogy mi teljesen betartsuk ígéretünket, előbb az ő egyik ígérete kell, hogy teljesüljön: a villanyvezetés. A villanyt most vezették be karácsony előtt pár nappal, utána mi találkoztunk, bevakoltuk a falat, s most már nem maradt más hátra, mint egy szűk órányi falcsiszolás és még egy órányi festegetés. A vakációban meglesz. Aztán állhatunk neki az öltözőt pontra tenni, azaz a szomszédos termet, az egy újabb történet, de a csoportteremmel, az előszobával és a budival nagyjából megvagyunk, ahogy

most van az egész, így már tud működni.

Ha adventi kerttel kezdtünk, azzal is fejezzük be, lassan közeledünk a sikertörténet végéhez. Igen, ez egy sikertörténet, az újság is megírta. Erről eszembe jut a zöldségkosaras program, amibe beszálltunk idén, nagyrészt a waldorfos csapattal közösen. S egyszer csak eljön egy újságíró kolléganő, hogy írjon a történetről. Elmeséljük neki, hogy mennyi gond van, hogy vannak kosarasok, akik mindig nyafognak és elégedetlenkednek, hogy Janó, a kertész minden héten panaszkodik, hogy ez neki irtó nehéz, és nem éri meg, és hogy jövőre biztos nem vállalja ebben a formában, szóval elmeséljük, hogy milyen feszültség van, erre másnap megjelenik az írás, tiszta sikertörténet az egész, felhőtlen örömtenger, mindenki boldog, mindenki egészséges.

Kábé így vagyunk mi is a Waldorf ovival, teljes sikertörténet az egész, mindenki gratulál, mindenki örül, annyi az érdeklődő, hogy jövőre nincs már hely, sőt, egy újabb csoport indítása is felmerült, fölöttünk felhőtlen a kék ég és alattunk gyönyörű zöld a fű, csak éppen körös-körül teli van a hely vérző hullákkal. Mi szülők gyökerekig fáradtak vagyunk, az óvó nénik éppen csak, hogy nem menekülnek az oviból, miután nekik nem csak az építkezést kellett végignyomniuk, hanem a csoport beindítása is elég komoly szakmai kihívás volt, az igazgató néni pedig nem is tudom, hogy hogy bírja, ő e mellett a mi akciónk mellett átköltöztette idén az egész óvodáját egy új épületbe, aminek az építési, tűzvédelmi, berendezési, szülőbeszoktatási satöbbi gondjai ezerszer nagyobbak voltak a mi kis problémáinknál. Ezért nem is kötözködünk nagyon vele, még ha időnként kardot is ránt ellenünk, látjuk, hogy van elég baj szegénynek a fején, s jobb megőrizni a békét, mert még sok mindenre kell együtt átmennünk, aztán pedig egyébként is szeretjük őt ilyen harcosnak, amilyen. A mi ügyünkért is rengeteget harcolt, hálásak is vagyunk érte. Ejsze, valahogy csak lejár ez az év, s a következő könnyebb lesz.

Nem volt egy könnyű év. Harcoltunk egy döntéshozási túlbuzgóságban szenvedő városi tanáccsal, akivel nehéz volt megértetni, hogy nem nekik kell dönteniük arról, hogy ez egy jó vagy rossz módszer, mert döntöttek már helyettük szakemberek, mikor huszonvalahány évvel ezelőtt államilag elismert alternatívának nyilvánították a Waldorfot. Harcoltunk egy hasonlóképpen túlbuzgó és mindenben dönteni vágyó tanfelügyelőséggel, aki végül legyőzte saját magát. Harcoltunk egy városvezetéssel, akit hagyunk győzni, hogy utolsó pillanatban mégis belássa, nincs más megoldás, csak kell adjon nekünk egy helyet. Saját belső hatalmi harcaink voltak, amik lefárasztottak, de végül maguktól megoldódtak, mert hagytuk a részvételi demokráciát érvényesülni. Harcoltunk a saját anyagi elvárásainkkal, és a béke kedvéért hagytuk a buta igényeinket győzni. Harcba kerültünk az igazgató néninkkel, és a béke kedvéért hagytuk őt is győzni. Harcoltunk a fizika törvényeivel, a beton és a fal száradásával – és legyőztünk. És végül harcoltunk saját magunkkal is, gyengeségeinkkel és butaságainkkal is, és győztünk is meg veszítettünk is, de mindenképp erősebbek és tapasztaltabbak lettünk. Most erősen erősek vagyunk, de erősen fáradtak is, és indulunk egy újabb harcba, állunk neki a sulinak. Mag tesónk megígérte, hogy szervez nekünk egy bulit, ahol leengedjük a gőzt, és ő olyan fajta, aki meg is teszi, ha megígérte. Aztán pedig elindulhatunk az újabb úton. Nem vagyunk magunk, sokan vannak már mellettünk, de attól még nem lesz könnyű folyamat a sulis-indítás. Most, így az ünnepi békében megbocsátunk mindenkinek, aki eddig keresztbe tett, megköszönjük mindenkinek, aki segített, s bízunk benne, hogy ugyanezeket a harcokat nem kell még egyszer megvívni a jövőben. S ha meg kell, hát megvívjuk. Úgyis az fog történni, aminek történnie kell. Valamikor gondolkodtunk az asszonnyal, hogy költözzünk Csíkba, Szentgyörgyre vagy Vásárhelyre, hogy a gyerekeink Waldorfba járhassanak. Ismerünk olyanokat, akik Magyarországra költöztek ezért. Azt mondta Bodnár Robi barátom, nincs értelme menekülnünk, úgyis az történik velünk, aminek történnie kell. Úgy éreztem akkor, hogy igaza van. Most is úgy érzem, habár azt is érzem, hogy nagyon szívesen kialudnám már magam, és nagyon szívesen kimennék egy napot reggeltől estig a gyümölcsösbe, vagy szívesen nekiállnék tenni-venni a ház körül, foglalkozni picit az utóbbi félévben elmulasztott teendőkkel. Talán az új évben. Isten veletek, hamarosan visszatérünk.